

POSTANOWIENIE

Dnia 11 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z odwołania M. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Tarnowie
o rentę socjalną,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 11 stycznia 2024 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie
z dnia 26 października 2022 r., sygn. akt III AUa 1071/18,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od Skarbu Państwa (kasa Sądu Apelacyjnego w Krakowie) na rzecz radcy prawnego K. Z. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł podwyższoną o stawkę podatku VAT tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 26 października 2022 r., sygn. akt III AUa 1071/18, Sąd Apelacyjny w Krakowie oddalił apelację odwołującego się M. K. od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie z 10 lipca 2018 r., sygn. akt IV U 713/15, którym Sąd pierwszej instancji oddalił odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Tarnowie z 16 czerwca 2015 r.

Wyrokiem z 10 lipca 2018 r., sygn. akt IV U 713/15 Sąd Okręgowy w Tarnowie oddalił odwołanie M. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

Oddziału w Tarnowie z 16 czerwca 2015 r. odmawiającej prawa do renty socjalnej z uwagi na brak całkowitej niezdolności do pracy, co wynika z orzeczenia komisji lekarskiej ZUS z 10 czerwca 2015 r.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł odwołujący się, zarzucając mu błąd w ustaleniach faktycznych i naruszenie art. 233 § 1 k.p.c.

Sąd Apelacyjny uznał apelację za niezasadną.

Sąd drugiej instancji wskazał, że w pełni podziela ustalenia oraz rozważania prawne Sądu pierwszej instancji. Zdaniem Sądu odwoławczego, Sąd Okręgowy prawidłowo dopuścił i przeprowadził dowody z opinii biegłych właściwych dla podnoszonych przez wnioskodawcę schorzeń.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, obszerne postępowanie dowodowe nie potwierdziło występowania całkowitej niezdolności do pracy, podstawowej przesłanki przysługiwania prawa do renty socjalnej. Sąd ten dostrzegł, za sądem pierwszej instancji, że wnioskodawca pobierał takie świadczenie do 30 września 2013 r. Wtedy kolejny wniosek o przyznanie renty socjalnej został rozpoznany negatywnie przez organ rentowy, a odwołanie od decyzji zostało oddalone przez sąd w oparciu o opinie biegłych. W niniejszym postępowaniu mieliśmy do czynienia z kolejnym wnioskiem, złożonym w 2015 r. zatem przysługiwanie prawa do świadczenia powinno się łączyć z jakimś kolejnym pogorszeniem się stanu zdrowia powodującym ponownie całkowitą niezdolność do pracy (w dodatku połączoną z naruszeniem sprawności organizmu w dzieciństwie lub młodości).

Przeprowadzone postępowanie dowodowe takiego pogorszenia się nie wykazało. Wbrew twierdzeniom apelacji treść sporządzonych opinii nie potwierdza rzekomej nieprawidłowości i nierzetelności biegłych, ani sprzeczności z dokumentacją lekarską przedłożoną w sprawie. Opinie te opierają się zarówno na badaniu przedmiotowym ubezpieczonego, jak i przede wszystkim na przedłożonych wynikach badań. Biegli opisali wieloletnie leczenie specjalistyczne ubezpieczonego i ocenili aktualny stan zaawansowania schorzeń oraz ich wpływ na zdolność do pracy. Opinie lekarzy leczących nie mają decydującego wpływu na ustalenie, czy schorzenia i dolegliwości chorego powodują niezdolność do pracy oraz jej stopień, ponieważ taka ocena należy do biegłych. Podnoszona niezdolność do wykonywania pracy fizycznej (nie kwestionowana przez biegłych) nie wyczerpuje

definicji całkowitej niezdolności do pracy. Podnoszone także w apelacji schorzenia zostały ocenione przez właściwych biegłych i opisane. Biegli wzięli także pod uwagę stwierdzony stopień niepełnosprawności, oceniając, że nie przenosi się on na stwierdzenie całkowitej niezdolności do pracy. Okoliczność ta uwypuklona została także przez Sąd pierwszej instancji. Poszczególni biegli wypowiadali się co do schorzeń swojej specjalności, jak i biegli kardiolog, internista oraz neurolog wydali opinie wspólną, nie stwierdzając całkowitej niezdolności do pracy. Z kolei podnoszone dalsze pogorszenie się stanu zdrowia może stanowić podstawę kolejnego wniosku o rentę socjalną, o ile ma na tyle istotny charakter, że powoduje już całkowitą niezdolność do pracy.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył skargą kasacyjną odwołujący się w całości.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na podstawach przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 (występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego) oraz pkt 4 (oczywista zasadność skargi kasacyjnej) k.p.c.

Strona skarżąca wskazała, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne: Czy w przypadku, gdy osoba ubiegająca się o przyznanie jej renty socjalnej, u której występuje wiele chorób, może uzyskać to świadczenie z uwagi na całokształt chorób i dolegliwości, nawet w sytuacji, gdy żadna z pojedynczych chorób nie uprawnia do otrzymania renty socjalnej; ewentualnie jakie warunki muszą być spełnione, aby sąd był zobligowany do zlecenia biegłym sporządzenia opinii sądowo lekarskiej łącznej.

Ponadto, pełnomocnik skarżącego podniósł, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniony jest tym, że Sąd oparł wyrok na poszczególnych opiniach biegłych sądowych bez powołania z urzędu dowodu z łącznej opinii biegłych lekarzy sądowych, co przy wielości schorzeń skarżącego nie pozwalało na prawidłową ocenę występowania niezdolności ubezpieczonego do pracy. Brak przeprowadzenia dowodu z łącznej opinii biegłych na okoliczność ogólnego stanu zdrowia skarżącego uwzględniającej łącznie wszystkie występujące u niego jednostki chorobowe oraz ich wpływ na ocenę zdolności do pracy, pomimo istnienia przesłanek do przeprowadzenia takiego dowodu, miał istotny wpływ na

wynik sprawy. Z tego powodu przez Sąd Najwyższy powinno być rozstrzygnięte w/w zagadnienie prawne. Ewentualnie Sąd ten powinien orzec, że skarga kasacyjna jest w sposób oczywisty uzasadniona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołującego się nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz

wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179) i pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że sformułowane zagadnienie prawne musi mieć wpływ na rozstrzygnięcie danej sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504), a w końcu, dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości.

Przedstawione przez stronę skarżącą zagadnienie prawne nie uzasadnia przyjęcia niniejszej skargi kasacyjnej do rozpoznania, bowiem nie przedstawiono jakichkolwiek argumentów, które mogłyby wskazywać, że sformułowane zagadnienie wywołuje jakiekolwiek wątpliwości prawne, które są na tyle istotne, aby wymagały interwencji Sądu Najwyższego, a nawet nie wskazano choćby jednego przepisu prawa, którego miałyby dotyczyć te wątpliwości. Co więcej, z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika raczej, że strona skarżąca nie ma wątpliwości, co do obowiązków sądów związanych z uzyskaniem opinii łącznej, a zatem wspomniane uzasadnienie w żaden sposób nie wykazuje istnienia istotnego zagadnienia prawnego.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto także, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, Nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, niepubl.; z 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, niepubl.). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje przy tym skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

W niniejszej sprawie nie przedstawiono jakiegokolwiek argumentacji, która mogłaby uzasadniać uznanie, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Pełnomocnik skarżącego zdaje się dawać Sądowi Najwyższemu alternatywę w postaci przyjęcia występowania zagadnienia prawnego albo uznania skargi za oczywiście uzasadnioną. To jednak nie jest rolą Sądu Najwyższego, dokonywanie wyboru pasującej przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania, to pełnomocnik procesowy powinien przedstawić argumentację przemawiającą za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania. Należy również zauważyć, że we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawiono jakiegokolwiek przepisu prawa, który miałyby zostać rażąco naruszony przez Sąd drugiej instancji.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.

Zwrot kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu ustalono na podstawie § 15 ust. 2 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 2437).

[SOP]

[a!]